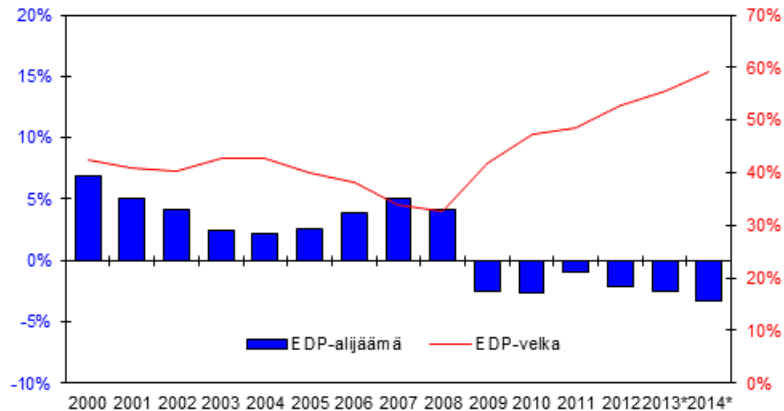

Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka 2014

Julkisyhteisöjen alijäämä 3,3 prosenttia ja velka 59,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2014

Tilastokeskuksen Eurostatille raportoimien tarkistettujen ennakkotietojen mukaan julkisyhteisöjen alijäämä oli 3,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2014. Alijäämä ylitti näin EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen viitearvon, joka on kolme prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkisyhteisöjen EDP-velka eli sulautettu bruttovelka sen sijaan pysyi 60 prosentin viitearvon alapuolella, ja oli 59,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2014.

Suomen julkisyhteisöjen alijäämä (-) ja velka, suhteessa BKT:hen

Julkisyhteisöjen alijäämä eli kansantalouden tilinpidon mukainen nettoluotonotto oli 6,8 miljardia euroa vuonna 2014. Vuoteen 2013 verrattuna julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi 1,7 miljardia euroa. Valtionhallinnon alijäämä kasvoi edellisvuodesta 545 miljoonaa euroa ja paikallishallinnon 165 miljoonaa euroa. Sosiaaliturvarahastot jakaantuvat työeläkelaitoksiin ja muihin sosiaaliturvarahastoihin. Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni edellisvuosien tapaan, nyt 306 miljoonalla eurolla. Muut sosiaaliturvarahastot olivat alijäämäisiä ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2009. Niiden rahoitusasema heikkeni 671 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja oli -655 miljoonaa euroa vuonna 2014. Tähän vaikutti eniten työttömyysmenojen kasvu.

Julkisyhteisöjen sulautettu bruttovelka (EDP-velka) oli 121,8 miljardia euroa vuoden 2014 lopussa. Velka kasvoi 9,1 miljardia euroa vuonna 2014. Valtionhallinnon osuus sulautetun velan kasvusta oli 6,9 miljardia

euroa, paikallishallinnon 1,9 miljardia ja sosiaaliturvarahastojen 0,3 miljardia euroa. EDP-velka kuvaa julkisyhteisöjen velkaa talouden muille sektoreille ja ulkomaille, ja sen kehitykseen vaikuttavat sekä sulauttamattoman bruttovelan että julkisyhteisöjen sisäisten velkojen muutokset.

Maaliskuun lopussa julkaistuihin ennakkotietoihin verrattuna julkisyhteisöjen alijäämä tarkentui 397 miljoonaa euroa suuremmaksi ja velka 721 miljoonaa euroa suuremmaksi. Suurin osa alijäämän tarkentumisesta koski valtionhallintoa (317 miljoonaa euroa). Velassa taas suurimmat tarkistukset koskivat paikallishallintoa (357 miljoonaa euroa).

Eurostat tarkastaa jäsenmaiden raportoimia alijäämä- ja velkatietoja seuraavien viikkojen aikana. Tässä yhteydessä Tilastokeskuksen raportoimiin tietoihin voi tulla muutoksia. Mikäli näin tapahtuu, päivittyneet tiedot julkaistaan tämän tilaston sivuilla 21. lokakuuta, samana päivänä kun Eurostat julkistaa tiedot.

Tilaston sisällöstä ja käsitteistä

Julkisyhteisöjen yli-/alijäämällä tarkoitetaan kansantalouden tilinpidon sektoritilien mukaista nettoluotonantoa/-ottoa, joka on kokonaistulojen ja kokonaismenojen erotus. Esimerkiksi paikallishallinnon tapauksessa käsite poikkeaa sektoriin kuuluvien kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmien mukaisesta tilikauden yli-/alijäämästä. Keskeinen ero liittyy investointeihin, jotka kirjataan kansantalouden tilinpidossa menoiksi sellaisenaan.

Julkisyhteisöjen tilinpidossa Euroopan väliaikainen rahoitusvakausväline ERVV käsitellään Eurostatin päätöksen perusteella siten, että ERVV:n velanotto tilastoidaan osaksi takauksia myöntäneiden maiden julkista velkaa. Avunsaajamaan ERVV:ltä saama laina tilastoidaan ikään kuin se olisi saatu takaukset myöntäneiltä euromailta, ja nämä maat puolestaan ovat vastaavan summan velkaa ERVV:lle. Tämän seurauksena takaukset myöntäneillä euromailla EDP-bruttovelka kasvaa, mutta nettovelka pysyy ennallaan, koska maille syntyy yhtä iso saaminen avunsaajamaalta. Kunkin maan julkisyhteisöjen velkaan kirjattava osuus ERVV:n myöntämistä lainoista lasketaan jakamalla avunsaajamaille annettu laina sovitetulla jako-osuudella (perustuu kuhunkin tukipakettiin osallistuvien jäsenmaiden osuuksiin EKP:n pääomasta).

Vuoden 2014 lopussa Suomen julkisyhteisöjen velkaan on kirjattu 3 611 miljoonaa euroa velkaa ERVV:n myöntämien lainojen perusteella ja vuoden 2013 lopussa vastaava määrä oli 3 426 miljoonaa euroa. Vastaavaa käsittelyä ei Euroopan vakausmekanismin (EVM) kohdalla tehdä.

Valtionhallinnon EDP-velka eroaa käsitteellisesti Valtiokonttorin julkaisemasta valtionvelasta. Valtion EDP-velkaan luetaan mukaan lisäksi väliaikaisen rahoitusvakausvälineen ERVV:n myöntämät lainat avunsaajamaille, johdannaissopimuksiin liittyvät saadut vakuustalletukset, ydinjätehuoltorahaston pääoma, valtion elinkaarihankkeiden investoinneista syntyneet velat ja kierrossa olevat kolikot. Kansantalouden tilinpidossa valtionhallinto on myös käsitteellisesti laajempi kuin budjetti- ja rahastotalous, joiden lisäksi siihen luetaan mm. yliopistot, Solidium, Yleisradio ja Senaatti-kiinteistöt. Kun nämä erot otetaan huomioon päästään EDP-käsitteen mukaiseen valtionhallinnon sulauttamattomaan bruttovelkaan (Liitetaulukko 3), eli vuonna 2014 Valtiokonttorin valtionvelka 95,1 mrd euroa + velan käsitteelliset erot 9,5 mrd euroa + sektorirajauksesta johtuvat erot 3,7 mrd euroa = valtionhallinnon sulauttamaton bruttovelka 108,3 mrd euroa. Arvostusperiaatteena molemmissa velkakäsitteissä on nimellisarvo, jossa valuutanvaihtosopimusten vaikutus on huomioitu.

Lista julkisyhteisöihin sisältyvistä yksiköistä löytyy osoitteesta http://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/julkisyhteisot.html. Päätöksiä merkittävimmistä sektoriluokitustapauksista löytyy puolestaan osoitteesta http://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/soveltamisp.html.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 2005–2014	4
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 2005–2014	4
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2005–2014.....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 2005–2014 ¹⁾

	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä
2005	68	-1 187	5 379	4 260	0,0	-0,7	3,3	2,6
2006	-312	-565	7 658	6 781	-0,2	-0,3	4,4	3,9
2007	1 736	-332	8 166	9 570	0,9	-0,2	4,4	5,1
2008	997	-750	7 843	8 090	0,5	-0,4	4,0	4,2
2009	-8 256	-1 130	4 803	-4 583	-4,6	-0,6	2,7	-2,5
2010	-9 951	-407	5 454	-4 904	-5,3	-0,2	2,9	-2,6
2011	-6 365	-1 057	5 423	-1 999	-3,2	-0,5	2,8	-1,0
2012	-7 279	-2 134	5 173	-4 240	-3,6	-1,1	2,6	-2,1
2013*	-7 370	-1 510	3 735	-5 145	-3,6	-0,7	1,8	-2,5
2014*	-7 915	-1 675	2 758	-6 832	-3,9	-0,8	1,3	-3,3

1) Negatiivinen arvo kuvaa alijäämää, positiivinen arvo ylijäämää.

Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 2005–2014

	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä
2005	58 565	7 193	1	65 759	35,6	4,4	0,0	40,0
2006	57 934	7 959	1	65 894	33,6	4,6	0,0	38,2
2007	55 058	8 366	1	63 425	29,5	4,5	0,0	34,0
2008	54 550	8 703	1	63 254	28,2	4,5	0,0	32,7
2009	65 510	9 970	2	75 482	36,2	5,5	0,0	41,7
2010	77 573	10 586	1	88 160	41,5	5,7	0,0	47,1
2011	84 061	11 428	1	95 490	42,7	5,8	0,0	48,5
2012	92 658	13 007	2	105 667	46,4	6,5	0,0	52,9
2013*	97 795	14 911	1	112 707	48,2	7,4	0,0	55,6
2014*	104 668	16 846	257	121 771	51,0	8,2	0,1	59,3

Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2005–2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
A. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka:										
- Valtionhallinto	71,1	70,4	68,3	68,2	80,1	92,6	101,9	111,3	118,3	126,4
- Paikallishallinto	62,5	61,1	58,6	57,9	68,5	80,5	89,1	96,9	101,9	108,3
- Sosiaaliturvarahastot	8,5	9,3	9,7	10,3	11,6	12,1	12,8	14,5	16,4	17,8
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
B. Julkisyhteisöjen sisäiset velat	5,3	4,6	4,9	5,0	4,6	4,4	6,4	5,7	5,6	4,6
A-B. Julkisyhteisöjen sulautettu EDP-velka:										
- Valtionhallinto	65,8	65,9	63,4	63,3	75,5	88,2	95,5	105,7	112,7	121,8
- Paikallishallinto	58,6	57,9	55,1	54,6	65,5	77,6	84,1	92,7	97,8	104,7
- Sosiaaliturvarahastot	7,2	8,0	8,4	8,7	10,0	10,6	11,4	13,0	14,9	16,9
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3

Tietojen tarkentuminen

Julkisyhteisöjen EDP-alijäämän ja -velan tarkentuminen 2011–2014, miljoonaa euroa

		Uusin julkistus	1. julkistus ¹⁾	Tarkentuminen, uusin miinus ensimmäinen
Alijäämä	2011	-1 999	-1 999	0
	2012	-4 240	-4 186	-54
	2013	-5 145	-4 868	-277
	2014	-6 832	-6 970	138
Velka	2011	95 490	95 490	0
	2012	105 667	105 541	126
	2013	112 707	112 664	43
	2014	121 771	121 050	721

1) Vuodet 2011–2013: 30.9.2014, jolloin tilastossa julkistettiin EKT 2010:n mukaiset tiedot.

Vuosi 2014, alijäämä: Kansantalouden tilinpito 2.3.2015.

Vuosi 2014, velka: Julkisyhteisöjen velka neljännesvuosittain 2.3.2015.

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisen talouden alijäämästä ja velasta. EU:n jäsenmaat raportoivat EU-komissiolle kahdesti vuodessa nk. EDP-alijäämä- ja velkatiedot, joita käytetään EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä arvioitaessa jäsenmaiden julkisen talouden tilaa. Raportointi on osa niin kutsuttua liiallisten alijäämien menettelyä (=Excessive Deficit Procedure, EDP). Alijäämäraportointi perustuu EU:n kansantalouden tilinpitojärjestelmään EKT 2010 ja erilliseen EU:n asetukseen (479/2009, muutettu viimeksi asetuksella 220/2014). Eri maiden toimittamat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia.

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisyhteisöjen alijäämästä ja bruttovelasta ja niiden muutokseen vaikuttaneista tekijöistä sekä tietoja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja sosiaaliturvarahastojen EDP-alijäämien ja budjettialijäämien eroista.

Käytetyt luokitukset:

Euroopan tilinpitojärjestelmä EKT 2010; Eurostat 2013

Sektoriluokitus 2012; Käsikirjoja 5, Tilastokeskus

Rahoitusvaadeluokitus 1996; Käsikirjoja 6, Tilastokeskus.

Tilaston taustalla olevien julkisen talouden tilastojen laadintaan vaikuttavat keskeisesti myös EKT 2010 alijäämä- ja velkamanuaali (Manual on Government Deficit and Debt - Implementation of ESA 2010) sekä Eurostatin erillispäätökset tiettyjen julkiseen talouteen liittyvien operaatioiden käsittelystä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään tietolähteenä lähinnä kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon julkisyhteisöjä koskevia tietoja. Täydentävinä lähteinä käytetään mm. Valtiokonttorin raportteja, kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoa ja sosiaaliturvarahastojen tilinpäätöksiä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Alijäämä- ja velkalukujen laatuun kohdistuu tarkkaa seuranta EU:n komission taholta. Koska tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto, sen lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Tiedot pohjautuvat suurelta osin kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietoihin, joten esimerkiksi BKT-suhdeluvut muuttuvat aina bruttokansantuotteen tarkentuessa.

Kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietojen tarkentumisesta on yksityiskohtaisempaa tietoa näiden tilastojen kotisivuilla. Jokaisen tietojen toimituksen yhteydessä EU:n komissiolle Eurostat tarkistaa jäsenmaiden tietoja noin kolmen viikon ajan ja tämän tarkistusprosessin yhteydessä tiedot saattavat myös päivittyä. Alijäämä- ja velkatietojen osalta lähdetilastojen laadinnassa käytetty aineisto koostuu pääosin julkisyhteisöjen tilinpäätösaineistoista ja hallinnollisista aineistoista. Alipeittoa ei juuri esiinny, koska lähes kaikki pää tietolähteet perustuvat totaaliaineistoihin.

Ennakkojulkistuksissa lopullisia tietoja ei ole juurikaan käytettävissä, joten tarkkuustaso on tällöin alempi kuin myöhemmissä julkistuksissa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Edellistä vuotta koskevat alustavat ennakkotiedot julkistetaan maaliskuun alussa. Mikäli maaliskuun aikana saadaan käyttöön tarkentuneita lähdeaineistoja, tietoja voidaan päivittää maaliskuun lopussa. Syyskuun lopussa julkaistaan tarkistetut tiedot. Tiedot raportoidaan EU:n komissiolle kahdesti vuodessa (maaliskuun lopussa ja syyskuun lopussa).

Tiedot ovat ennakkollisia siihen saakka, kunnes kansantalouden tilinpidon tiedot ovat lopullisia eli kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen.

Tiedot voivat muuttua tämän jälkeenkin menetelmämuutoksista johtuvien aikasarjatarkistusten yhteydessä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan kolme kertaa vuodessa tilaston kotisivuilla Julkinen talous -aihealueella. EU:n komissiolle laaditun alijäämä- ja velkaraportin sisältö julkaistaan tilaston kotisivuilla. Raportti sisältää myös Valtiovarainministeriön tuottamat ennustetiedot kuluvan vuoden julkisesta alijäämästä ja velasta.

Lisäksi Euroopan Unionin tilastovirasto Eurostat julkaisee tilaston tiedot kotisivuillaan.

Kuvaus tilaston laadinnassa käytetyistä menetelmistä on julkaistu tilaston kotisivuilla.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Sekä EDP-alijäämästä että -velasta on saatavissa aikasarja vuodesta 1975 lähtien. Aikasarjat ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

EDP-ylijäämä/alijäämä vastaa kansantalouden tilinpidossa (EKT 2010) laskettua julkisyhteisöjen nettoluotonantoa/-ottoa.

EDP-velkakäsite poikkeaa EKT 2010:stä sekä arvotuksen että kattavuuden osalta. EKT 2010:n mukaisessa rahoitustilinpidossa rahoitusvarat ja velat arvotetaan markkina-arvoon, sen sijaan EDP-velka arvotetaan nimellisarvoon. EKT 2010:n mukaisista rahoitusvaateista johdannaisia, kauppaluottoja ja siirtovelkoja ei huomioida velan kannassa.

Lisätietoja

Niina Suutarinen 029 551 2307

Jukka Hytönen 029 551 3484

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-5892 (pdf)